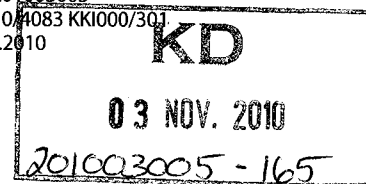

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Deres ref.: 201003005

Vår ref.: 2010/4083 KK1000/301

Dato: 26.10.2010

Mangfold og mestring - høringsuttalelse fra Universitetet i Tromsø

Vi viser til brev av 21. juni 2010, der Kunnskapsdepartementet ber om en uttalelse om NOU 2010: 7 *Mangfold og mestring. Flerspråklige barn, unge og voksne i opplæringssystemet*. Nedenfor følger noen tilbakemeldinger på forslagene i kapittel 13 og 20. Mange av rapportens forslag overlapper eller er nært knytta til hverandre. Disse er behandla under ett.

Kapittel 13: Minoritetsspråklige studenter i høyere utdanning – UiTs kommentarer til forslagene på s. 298

- De høyere utdanningsinstitusjonene må legge til rette for deltidsstudier og arbeidsplassrelaterte studier. Dette er viktig for å sikre bred rekruttering, og øket [sic] kompetansen i samfunnet.

UiT er enig i disse betraktningene. En annet viktig strategi for å øke rekruttering og kompetanse – som ikke nevnes i rapporten – er å legge til rette for fleksible studier. Det bør også knyttes nære bånd til arbeidslivet gjennom å utvikle relevante og etterspurte utdanninger, og gjennom ulike former for praksisordninger, som internship- og traineeordning. Karrieresentre, som skal hjelpe studentene i overgangen fra studier til arbeidsliv, bør kunne være nyttig for studenter med minoritetsbakgrunn, som ifølge rapporten sliter mer enn andre studenter med å få seg arbeid, blant annet pga. manglende nettverk.

- Det må opprettes flere studieplasser ved de høyere utdanningsinstitusjonene som gir et tilbud om norskopplæring med eksamen fra trinn 3 i norsk, jf. kapittel 12.

UiT er enig i at norskopplæringa må være et prioritert område ved høyere læresteder. Dette er en nødvendig konsekvens av den økte internasjonaliseringa innen sektoren og i samfunnet generelt. Det er imidlertid kostnadskrevende å drive praktisk språkopplæring. Dette gjør det vanskelig for institusjonene å tilby norskopplæring til alle som har behov for det. Institusjonene må prioritere å gi kurs til egne ansatte og studenter, mens kurs vanskelig kan tilbys til flyktninger og innvandrere uten tilførsel av midler fra sentrale myndigheter.

Kapittel 20: Kompetanse – UiTs kommentarer til forslagene på s. 383–384

- Det foreslås at kompetanse i norsk som andrespråk, flerspråklighet, flerkulturell pedagogikk og flerkulturell forståelse bør legges inn som en obligatorisk del av førskole- og grunnskolelærerutdanningene.
- Flerkulturell forståelse må inngå i skolelederutdanningen og i lederutdanning for barnehagene. Utover generell kompetanse med et flerkulturelt perspektiv, mener utvalget det er nødvendig med språkkompetanse, språkutvikling, kompetanse i norsk som andrespråk.

UiT mener at kompetanse i norsk som andrespråk, flerspråklighet, flerkulturell pedagogikk og flerkulturell forståelse må vektlegges i alle lærerutdanningene.

UiT er usikker på om de aktuelle aspektene trenger å gjøres obligatoriske ettersom rammeplanen for lærerutdanning allerede gir noen klare styringssignaler innafor dette området.

- Det må tilbys etter- og videreutdanning, både innen generell flerkulturell kunnskap og innen andrespråklæring
- Kompetanse i flerspråklighet, flerkulturell pedagogikk og flerkulturell forståelse må inn som et prioritert område i satsingen "Kompetanse for kvalitet"
- Det må etableres et systematisk videreutdanningstilbud for førerskolelærere
- Morsmåslærere/assistenter/tospråklige assistenter, både i skole og barnehage, skal tilbys en form for videreutdanning, og dersom de ønsker det, bør de få mulighet til å utdanne seg videre til førskolelærere/lærere

UiT mener at alle disse forslagene er gode, og at de kan realiseres ved at lærestedene tilbyr etter- og videreutdanningsemner innafor de definerte temaene/områdene, gjerne i en fast syklus. Det bør vurderes om utdanning innen flerspråklighet og det flerkulturelle samfunn skal bli et prioritert område innen *Kompetanse for kvalitet*.

- Utdanningsinstitusjonene har et ansvar for at det flerkulturelle perspektivet er inkludert i det enkelte studium og for at det satses på rekrutteringen av minoritetsspråklige. Dette innebærer at de ansatte ved utdanningsinstitusjonene får kompetanse til å legge det flerkulturelle perspektivet inn i alle fag i undervisningen. Hvordan ansvaret ivaretas, bør tydelig fremkomme i institusjonens rapporteringer til departementet.

UiT er usikker på hvorvidt det er mulig å integrere det flerkulturelle perspektivet i undervisninga i alle fag og emner. Slike perspektiver bør kun integreres i fag og emner der dette er naturlig, for eksempel i emner innen språkfag, humaniora, samfunnsfag og helsefagene.

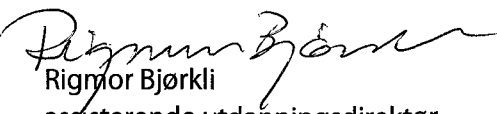
UiT er enig i at en strategi for å oppnå ei undervisning som bedre reflekterer det flerkulturelle perspektivet, kan være økt fokus på å rekruttere ansatte med minoritetsspråklig/flerspråklig bakgrunn. Dette kan gjøres gjennom rekrutteringskampanjer rettet spesielt mot denne gruppa.

- Det bør opprettes et senter for språkutvikling som skal forstå og forske på hvordan en best mulig legger til rette for barns utvikling av flere språk.

UiT er enig i at forskninga på flerspråklighet bør styrkes, og at det å etablere et senter for slik forskning kan være en vei å gå i så henseende. UiT har selv et aktivt tverrfaglig forskningsmiljø innen tospråklighet/flerspråklighet og språktilegnelse, som gjerne vil vurderes som en kandidat for et slikt oppdrag.

Vennlig hilsen

Lasse Lønnum
universitetsdirektør

Rigmor Bjørkli
assisterende utdanningsdirektør